

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku T.L.
przy uczestnictwie P. S.A. w L.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 lipca 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w R.
z dnia 16 września 2016 r., sygn. akt V Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawczyni T.L. od postanowienia Sądu Okręgowego należy podnieść, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji silnie nacechowanym pierwiastkiem publicznoprawnym, a jej rolą nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających ewentualne uchybienia, ponieważ tę funkcję realizują zwyczajne środki zaskarżenia i skarga o wznowienie postępowania. Skarga kasacyjna służy ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego

w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Taka konstrukcja i rola skargi kasacyjnej powoduje konieczność poddania jej kontroli wstępnej pod kątem spełniania kryteriów kwalifikujących do przedstawienia skargi Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąca wskazała na istnienie istotnego zagadnienia prawnego oraz na potrzebę wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas w orzecznictwie niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i będzie miało znaczenie nie tylko dla wyniku konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Musi ponadto istnieć ścisły związek między istotnym zagadnieniem prawnym, podstawami kasacyjnymi oraz motywami rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji. Wykazanie tej przyczyny nie sprowadza się bowiem jedynie do sformułowania problemu prawnego, konieczne jest przede wszystkim przedstawienie odpowiedniego wyводу jurydycznego, wykazującego nie tylko zasadność preferowanego przez skarżącego sposobu rozstrzygnięcia określonego zagadnienia prawnego, ale także wadliwość przyjętego przez Sąd drugiej instancji w zaskarżonym orzeczeniu rozwiązania postawionego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań prawnych wyrażonych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji, opartych na poczynionych w sprawie jednoznacznych i stabilnych ustaleniach faktycznych wiążących Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Druga przyczyna kasacyjna zachodzi w przypadku braku zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych - zróżnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń albo decyzji procesowych. Należy jednak przytoczyć przykłady takich orzeczeń i wykazać istniejące między nimi rozbieżności (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2012, I PK 144/12, nie publ., z dnia 13 czerwca 2008 roku, III CSK 104/08, nie publ., z dnia 28 marca 2007 roku, II CSK 84/07, z nie publ. i z dnia 12 grudnia 2008 roku, II PK 220/08, nie publ.). Zapobieganie rozbieżności orzecznictwa i jej eliminowanie jest jednym z podstawowych zadań Sądu Najwyższego (art. 183 ust. 1 Konstytucji oraz art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym, jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.).

Skarżąca wskazała na potrzebę wykładni art.35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.) oraz art. 305¹ i art. 305² k.c., a także na występujące, jej zdaniem, istotne zagadnienia prawne związane ze stosowaniem tych przepisów. Treść uzasadnienia wniosku skłania jednak do wniosku, że wnioskodawczyni nie tyle ma wątpliwości prawne, których rozstrzygnięcia oczekuje od Sądu Najwyższego, ile obszernie prezentuje własne poglądy, polemizując z przytoczonymi orzeczeniami Sądu Najwyższego, w których Sąd Najwyższy odniósł się już wielokrotnie do kwestii prawnych poruszonych w skardze, a powstałych na tle typowego, występującego powszechnie i także w niniejszej sprawie, stanu faktycznego, polegającego na istnieniu od kilkudziesięciu lat urzędzeń przesyłowych na gruncie stanowiących własność osób fizycznych, które domagają się ustanowienia służebności przesyłu.

Nie zachodzi druga przyczyna kasacyjna, gdy wprawdzie w pewnej fazie stosowania jakiegoś przepisu przez sądy oraz Sąd Najwyższy doszło do rozchwiania wykładni albo wyraźnych różnic jurysdykcyjnych poświadczonych odmiennymi rozstrzygnięciami, jednak następnie – po wyjaśnieniu występujących kontrowersji i uzgodnieniu stanowisk – ugruntowany został pogląd, który uzyskał przewagę i ukształtował wykładnię oraz oparte na niej orzecznictwo (por.

uzasadnienie postanowienia składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2014 r., III CZP 2/14, OSNC 2014, nr 12, poz. 124). Powyższe rozważania odnoszą się do art.35 wskazanej wyżej ustawy, którego wykładni, mającej na celu jej ujednolicenie, dokonał Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z dnia 8 kwietnia 2014 r., III CZP 87/13 (OSNC 2014, nr 7-8,poz.68). Zawarte w niej poglądy znajdują odzwierciedlenie w nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2015 r., I CSK 959/14, nie publ.). Wyartykułowane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozostałe zagadnienia prawne także zostały już rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Kwestia dopuszczalności nabycia przez Skarb Państwa lub przedsiębiorcę przesyłowego służebności gruntowej o treści podobnej do służebności przesyłu lub służebności przesyłu w drodze zasiedzenia jest bowiem przedmiotem licznych orzeczeń Sądu Najwyższego tworzących ukształtowaną już linię orzecniczą (por. uchwały: z 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 142, z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, Biuletyn SN 2008, nr 10, s. 8, z dnia 2 czerwca 2010 r., III CZP 36/10, OSNC 2010, nr 12, poz. 163, z dnia 21 stycznia 2011 r., III CZP 124/10, OSNC 2011, nr 9, poz. 99, z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 139, oraz z dnia 27 czerwca 2013 r., III CZP 31/13, OSNC 2014, nr 2, poz.11, wyrok z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08, niepubl., postanowienia: z dnia 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08, niepubl., z dnia 8 września 2006 r., II CSK 112/06, niepubl., z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 392/08, niepubl., z dnia 22 lipca 2010 r., I CSK 606/09, niepubl., z dnia 6 lipca 2011 r., I CSK 157/11, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 45), z dnia 18 kwietnia 2012 r., V CSK 190/11, niepubl., z dnia 26 lipca 2012 r., II CSK 752/11, "Glosa" 2013, nr 1, s. 58, dnia 6 lutego 2013 r. V CSK 129/12, niepubl.).Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹-305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz Skarbu Państwa lub przedsiębiorcy przesyłowego, przy czym zbędne było oznaczanie nieruchomości władnącej (tylko tytułem przykładu - por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, Biuletyn SN 2008, nr 10, s. 8). Okres występowania na

nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305¹-305⁴ k.c. podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r. ,III CZP 18/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 139).

Skarżąca powołała się także na oczywistą zasadność skargi, której upatruje w wadliwej wykładni art. 2 ustawy z dnia 2 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami, naruszeniu art.378 § 1 k.p.c. oraz naruszeniu art. 5 k.c. przez jego niezastosowanie i uwzględnienie podniesionego przez uczestnika postępowania zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej o treści przesyłu. Ta przyczyna kasacyjna zachodzi jednakże w przypadku kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widocznego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez zagłębiania się w szczegóły sprawy. Spełnienie tej przesłanki możliwe jest wyłącznie przy tak ewidentnym naruszeniu prawa, którego stwierdzenie nie wymaga dokonywania pogłębionej analizy, czego w skardze nie wykazano (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, nie publ.).

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji.